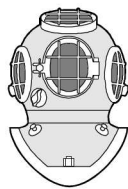

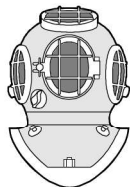
DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

Nr. 3 - 1. årgang 1997

DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

ISSN: 1397-6753

Udgives af:
DYKKEHISTORISK
SELSKAB

Redaktionens adresse:
Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro

Redaktionen:
Sven Erik Jørgensen
Philip Nathansen

Artikler, anmeldelser etc. som ønskes optaget i tidsskriftet sendes til ovennævnte adresse.
Skrevet materiale bedes så vidt muligt afleveret på diskette og illustrationer som papirkopier.

INDHOLD

Nyt fra selskabet	3
Fra uv-slæde til uv-scooter og fra hjelmdykker til svømmedykker	4
Bil i havnen - et forsøg !	10
De første danske frø mænd .	15
Udstilling på Marinemuseet i Aalborg	22
Besøg på Holmen.....	24
Ebeltoft Maritime Dage	26
Donationer	26
Nye medlemmer	27
Dykkehistorisk Selskab	bagside

Forsidebillede:
Dräger's sammenklappelige
dykkerslæde, fra Hermann
Stelzner "Taucher-technik", Lü-
beck 1943.

Nyt fra selskabet

Paul Erik Christensen

I skrivende stund er det cirka et år siden, at selskabet blev oprettet ved den stiftende generalforsamling i Ebeltoft d. 17 November 1996. Siden starten er selskabet vokset stille og roligt. Medlemstallet er nu på 87. Dette er et antal, som vi er meget tilfredse med. Vi håber selvfølgelig på, at vi ved næste års generalforsamling kan fortælle om endnu højere tilslutning. Dette kræver selvfølgelig, at de enkelte medlemmer, enkelte foreninger og klubber slutter op om selskabet. Det er derfor med stor undren, at selskabet kun har fået indmeldelse fra een enkelt sportsdykkerklub. Jeg bliver nødt til at stille spørgsmålet "HVORFOR?". Det er derfor en kommende opgave for selskabet og dets medlemmer, at søge at oplyse sportsdykkerklubberne om fordelene ved at være med til at støtte selskabet. Ser man på hvilke myndigheder og institutioner, som er repræsenteret i selskabet, kunne mange klubber have glæde af at være med.

Siden sidste nummer har selskabet afviklet flere arrangementer. Under De Maritime Dage i Ebeltoft, var selskabet arrangør af en flot udstilling som samlede mange gæster, såvel danske som udenlandske. Udstillingen blev afviklet med velvillig assistance fra EBELTOFT MARINEFORENING. Uden denne forenings velvillige assistance, havde det ikke været muligt, at få så flot en udstilling op at stå. Indsatsen, velvilligheden, forståelsen var fra foreningens

side sat i højsædet. Stor tak til hele EBELTOFT MARINEFORENING.

Den 3. oktober åbnede udstillingen "Dykning i Danmark gennem 150 år" som en særudstilling i Aalborg Marinemuseum. Selskabet var her repræsenteret ved såvel tilrettelæggelsen samt åbningen af udstillingen. Der skal herfra lyde en stor tak til museet samt museets direktør hr. Per Eskildsen for et fortrinligt samarbejde. Et samarbejde som selskabet ser frem til at videreudvikle. Ligeledes en stor tak til Søværnets myndigheder for deres hjælp og støtte. Jeg skal opfordre selskabets medlemmer til at besøge udstillingen, som har åbent til 1. Marts 1998.

Det er en stor glæde at se, hvor stor opbakningen er om selskabets arrangementer. Således var det et stort antal medlemmer, som deltog i besøget ved Søværnets Dykkerskole / Søværnets Minørtjeneste. Læs mere herom andet sted i bladet.

Selskabets økonomi er som økonomier er i alle nyskabte historiske selskaber. Derfor skal der herfra lyde en stor tak til selskabets medlemmer, for alle de frivillige økonomiske bidrag som vi har fået.

Nu da året går på held, er der alt mulig grund til at sende en tak til medlemmerne for året der er gået og samtidig sende et ønske om en god jul og et godt nytår til alle medlemmerne og deres familier.

Fra uv-slæde til uv-scooter og fra hjelmdykker til svømmedykker

Klaus Hansen

Lige fra hjelmdykkeren i sidste århundrede begyndte at bevæge sig rundt på havbunden, har man arbejdet på at øge dykkerens mobilitet. Arbejdet omfattede såvel udrustning som tekniske hjælpemidler, men ikke alle opfindelser var lige vellykkede.

Vandet bruser og hvirvler foran masken som trykkes hårdere mod ansigtet medens trækket i armene øges. Jeg strammer grebet i paravanens håndtag og venter på signalet der fortæller, jeg må dykke. Endelig kommer det. Jeg forsøger at vippe paravane forover, men forgæves. Med et lykkes det, og bunden synes at fare op mod mig, desperat prøver jeg at rette op - for med et at ligge i overfladen. Efterhånden får jeg styr på tingene og

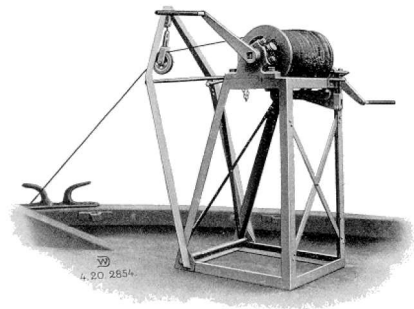
oplever den herlige fornemmelse - at glide hen over bunden, hvor ålegræsset duver for strømmen, mens et par skræmte fisk skyndsomst flygter. Et par store sten dukker op, et let vip af paravane og jeg glider let over stenene - for bag dem at se resterne af nogle bundgarnspæle isen har efterladt. Undvigemanøvren her går knapt så godt, men med en dybde omkring 8 meter kommer jeg ikke i overfladen, og efter at have genvundet orienteringen, kan jeg atter nyde turen hen over havbunden. Det var mit første møde med paravane.

Dykker-slæden

Dykker-slæden er formentlig det første anvendelige uv-transportmiddel og blev fremstillet med henblik på eftersøgning af øvelsestoppedoer af Drägerwerk, Lübeck efter anmodning fra kaptajnløjtnant Max Valentiner.

Slæden var beregnet på hjelmdykkeren, der med sin tunge udrustning krævede et solidt transportmiddel med mulighed for at fastgøre det kombinerede telefonkabel og livline, så vandmodstanden ikke trak ham af under kørsel.

De første slæder var komplicerede konstruktioner med opdrifttanke og sideror, der gjorde det muligt for dykkeren selv at bringe den til overfladen ved at blæse luft i tankene og under kørsel at styre uden om forhindringer. Senere blev de mere enkle og kunne,

Dykker-slædens spil var forsynet med rembremse der blev strammet an, så den lige holdt til trækket i slæden.

Foto: Drägerwerk, Lübeck

om nødvendigt, klappes sammen for transport.

Fælles for slæderne var, at de blev trukket af et overfladefartøj med en hastighed omkring 5 -7 km/t. Spillet med træklinen var forsynet med rembremse der blev strammet an, så den lige holdt til trækket. Skulle slæden støde på en forhindring, kunne bremsen give efter, så man undgik at den væltede. Ekstra line gjorde at føreren kunne nå at stoppe båden, inden linen løb ud og væltede slæden.

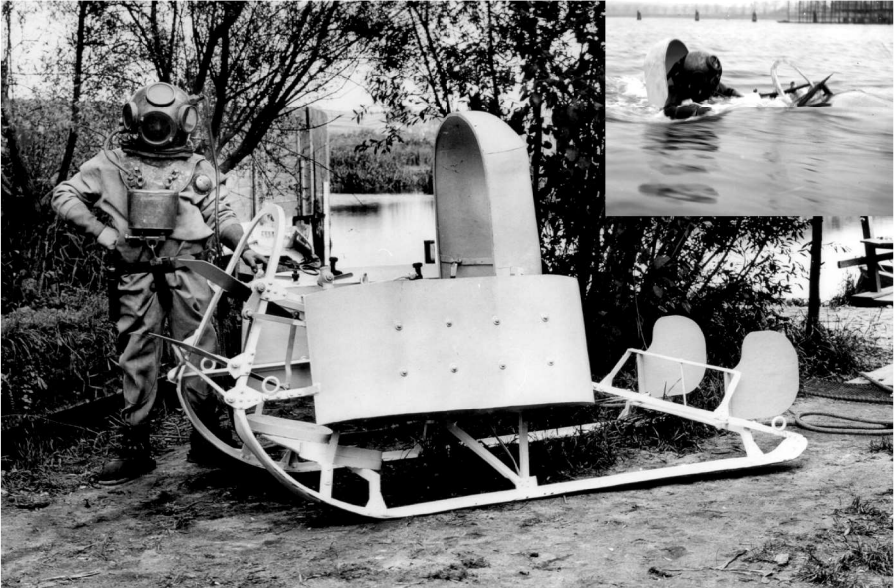
Ældre dykkere beretter dog, at slæden langt fra var ufarlig at benytte - var bunden ujævn eller stenet, væltede den let, ofte med det resultat, at dykkeren slog hjelmen i bunden og risikerede at miste bevidstheden. Slæ-

den blev imidlertid benyttet i mange år ved eftersøgninger, men anvendes ikke længere, da udviklingen indenfor dykkerudstyr har muliggjort nye former for uv-transport.

Et andet tidligere forsøg på at fremstille et transportmiddel var Scheers dykkerbil, som han fik patent på i Tyskland så tidligt som i 1888. Af tegningerne fremgår det, at dykkeren lå på ryggen i et cigarformet fartøj, han „cyklede“ frem ved at træde i pedaler forbundet med et hjul agter. Om Scheers opfindelse nogen sinde kom i anvendelse vides ikke.

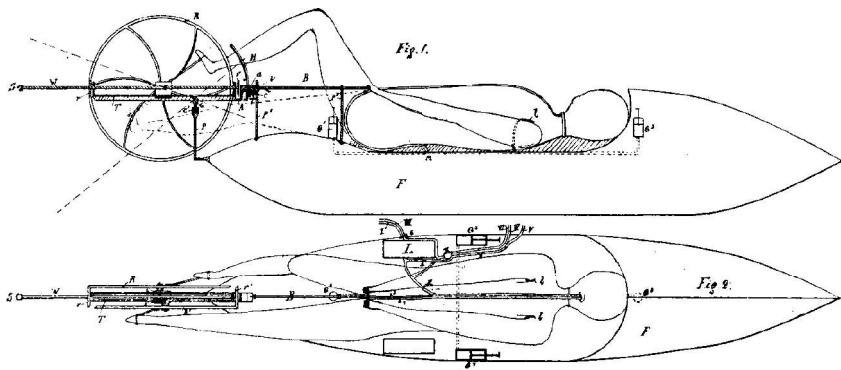
Svømmedykkeren og paravanen

Da driftige dykkerpionerer, sidst i

Hjelmdykker med egen luftforsyning ved Drägerwerks første dykkerslæde fra 1912. Senere blev de mindre komplicerede og kunne evt. klappes sammen for transport. Indsat øverst th. ses slæden med dykker i overfladen.

Foto: Drägerwerk, Lübeck

Taucher-Automobil von Scheer. 1888

30erne, fandt på at ombygge udslusningsveste fra ubåde til dykkerbrug gjorde de mennesket mere mobilt under overfladen.

Udslusningsvesten var udviklet i begyndelsen af århundredet til brug for ubåds besætninger, så de kunne forlade ubåden i en nødsituation. Nu betød ændringen af udslusningsvesten begyndelsen på en ny epoke i dykningens historie - svømmedykkeren.

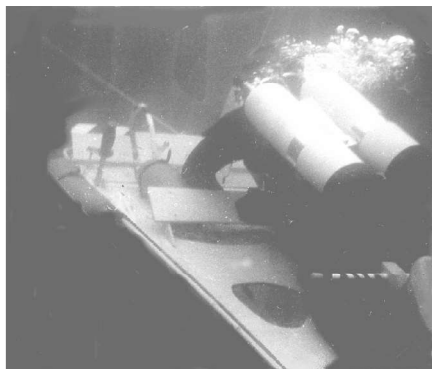
Det ny apparat var et lukket system - kredsløb, med ren ilt som åndingsmiddel. Udåndingen blev ledt gennem et kalkfilter, der fjernede kultveiltten inden resten af ilten vendte tilbage til åndingssækken for atter at indgå i kredsløbet.

Med det nye udstyr var dykkeren nok blevet mere mobil, men eftersøgning af større områder var stadig besværlig og langsom. Løsningen var at slæbe dykkeren efter en båd, men nu var det ikke nødvendigt med den tunge slæde, en plade med et par håndtag at holde i samt en line til båden var nok. Med den ny opfindelse - pa-

ravanen, var man i stand til at dække store områder på kort tid. Metoden var enkel og effektiv, men ikke uden gener - vandstrømmen kunne rive maske og mundstykke fra dykkeren, desuden var også den øgede afkøling et problem.

Herhjemme blev der også arbejdet med paravaner og sidst i 1951 foretog pioneren Jan Uhre og to kolleger en tur under Sundet fra Tårnbæk til Landskrona med det formålet at afprøve forskellige paravanetyper samt teste isoleringsevnen på nogle nye dragte. Turen lykkedes og viste paravanens anvendelighed selv under barske forhold - vindstyrken nåede 10 m/s inden man nåede Landskrona.

Forsøgene, der stod på gennem 50-erne og 60-erne omfattede både åbne og lukkede paravanetyper, fordelen ved de lukkede var, at man lå eller sad skærmet mod vandets påvirkning. Ulempen var, at de krævede et fartøj med stor trækraft samt var tunge at håndtere, når de skulle i vandet eller transporteres.

Eftersøgning med paravane på 25 meters dybde i Kattegat.

Foto: Jan Uhre

Uv-scooteren

Uv-scooteren blev opfundet i Italien under 1. verdenskrig, hvor man konstruerede et torpedolignende fartøj, drevet af komprimeret luft. Fartøjet var i stand til at bære to mand samt et par magnetminer beregnet til at sætte på bunden af fjendtlige skibe. „Stridsvognen“, som italienerne kaldte deres fartøj, blev anvendt til et angreb på fjendtlige skibe i Polas havn, men fik dog ikke betydning for krigens udfald.

Hvorvidt „Stridsvognen“ kan regnes med blandt uv-transportmidlerne er et spørgsmål, idet førerne ikke anvendte åndingsapparat, og derfor sejlede med hovedet over vandet.

Under Anden verdenskrig blev konstruktionen genoplivet i en eldrevet udgave, der blev brugt til et angreb på britiske skibe i Alexandria. Førerne anvendte kredsløbsapparater og kunne neddykke nærmere sig skibene med deres miner. Som i Pola lykkedes angrebet, idet skibene blev svært

beskadiget og ikke kom til at sejle igen, men succesen fik ingen betydning for styrkeforholdet i Middelhavet. Angriberne blev fanget, og da skibene fra luften så uskadte ud, var det først længe efter, man erfarede om det vellykkede resultat.

En af de første, som konstruerede et fartøj til civilt brug, var franskmænden Dimitri Rebikoff. I 1952 forlængede han sit uv-hus, fremstillet til at rumme batteriet til hans filmprojektorer, så der blev plads til en lille elmotor, som skulle trække en propel. Samtidig blev filmkameraet monteret forrest på den nye konstruktion som blev døbt: the Torpille. Året efter havde Rebikoff en ny udgave færdig: Pegasus, som både var større og hurtigere end the Torpille, samtidig med den var en mere stabil platform for uv-optagelser. Foruden filmkamera og projektører var den udstyret med kamera til faste optagelser, desuden var der et omfattende instrumentpanel med: gyro, højdemåler (!), dybdemåler, log og kompas, hele udstyret kunne nemt betjenes af en mand.

Pegasus var beregnet på optagelse af uv-film, men fandt også anvendelse hos olieindustrien til inspektion af undersøiske olieledninger ud for den amerikanske østkyst samt i Den Mexikanske Golf. Senere blev den anvendt til flere formål og har bl.a. været brugt til at kortlægge ruiner i havet ud for Bahamaøerne.

Midt i 60erne slog åndingssystemet SCUBA for alvor igennem og blev grundlaget for dykning som fritidsfornøjelse. Åndingsmiddel var komprimeret atmosfærisk luft og systemet

Svømmedykkerne med kredsløbsapparat fra 1949. Det var sådanne dykkere der udviklede paravanen.

Foto: Jan Uhre

åbent - dvs. luften forlod systemet efter brug, hvilket gjorde udstyret mere enkelt at anvende end kredsløbssystemet/iltapparatet, hvor anvendelsen af ren ilt og kalkfilter gjorde brug og vedligeholdelse mere krævende.

Den nye sports omgribende popularitet gjorde, at der sideløbende med paravanen var flere, som forsøgte at fremstille selvdrevne fartøjer med enten komprimeret luft eller syrebatterier som kraftkilde. Disse kraftkilder var ikke uden vanskeligheder: kom-

De nye sportsdykkere fra midt i 60erne tog paravenen til sig, og anvendte den bl.a. til eftersøgning af vrug.

Foto: Klaus Hansen

primeret luft til en rimelig dykketid nødvendiggjorde flere tunge luftflasker, syrebatterierne udviklede gasser, der skulle lukkes ud for ikke at forårsage en eksplosion. Samtidig var nikkelbatterierne - de bedst egnede, meget dyre. Alt dette var nok årsagen til den begrænsede udbredelse disse fartøjer fik.

De senere år er der sket en stor udvikling indenfor genopladelige tør-batterier, som på ny har sat fart i fremstillingen af uv-scootere, der også ta-

Et af de uv-fartøjer som findes på markedet i dag er The Breathing Observation Bubble.

Foto: Bellaqua Inc., Florida USA

ger sigte på det rekreative marked.

En ny model er den amerikanske BOB, The Breathing Observation

Bubble. BOB bryder desuden med par principper for uv-scootere. Dykkeren hænger ikke i et par håndtag med luftflasken på ryggen, men sidder overskrævs med hoved og skuldre beskyttet af en kuppelformet skærm med "for-rude" i akryl og med luftflasken monteret foran på scooteren. Man kan med en fart af 4,5 km/t frit bevæge sig rundt på dybder op til 12 meter.

Den rekreative dykker anno 1997 har således,

foruden den næsten glemte paravane, flere typer af små driftsikre uv-scootere til sin rådighed.

En legende er død

Jacques-Yves Cousteau døde den 25. Juni 1997 i Paris i en alder af 87 år.

Med Cousteau døde en legende indenfor den moderne dykning. Cousteau startede sin dykkerkarriere i Middelhavet i begyndelsen af 40'erne. Sammen med bl.a. Frideric Dumas og Philippe Tailietz dannede han den Undersøiske Gruppe.

I 1943 opfordrede Cousteau den franske ingeniør Émil Gagnan til at konstruere en demandventil til brug for dykkere. Dykkeapparatet, eller vandlungen som Cousteau kaldte konstruktionen, byggede på de samme principper som Rouquayrol-Denayrouze apparatet, der blev konstrueret og anvendt til dykning 77 år

tidligere, men var en væsentlig forbedring af dette apparat.

Cousteau's farvefilm Den Tavse Verden tryllebandt biografgængerne i 50'erne. Filmen var en sensation. For at alle danskere uanset økonomisk formåen kunne se filmen, blev billetprisen reduceret ved tilskud fra det offentlige. Bogen af samme navn, som udkom i Danmark i 1953, har inspireret mange af alle aldre til at begive sig på opdagelse i den tavse verden.

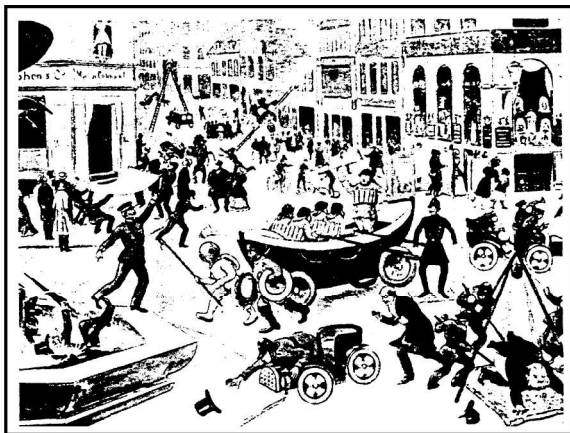
Cousteau forstod som kun få andre at udnytte medierne til at forkynde sit budskab om at beskytte og værne om livet i havet, - en forpligtigelse vi alle har.

SEJ

Bil i havnen - et forsøg !

Finn Jensen (Falcks Redningskorps)

Korpsets direktør og grundlægger, Sophus Falck havde allerede ved korpsets start i 1906 gået og leget med tanken om, at hans virksomhed også skulle omfatte redning til søs. Denne tanke og ide om redning til søs lå inden for virksomhedens ide grundlag, at redde mennesker, dyr og værdier.

Allerede i 1907 lod Bladet "Blæksprutten" sin fantasi sprælle da tegner Axel Thiess illustrerede de besynderlige opgaver som det nystartede redningskorps måske kunne ventes at tage op. Sophus Falck morede sig også, men han nøjedes ikke med det - han tog opgaverne op.

Ved korpsets 5 års jubilæumsdag, meddelte Direktør Sophus Falck pressen at han havde startet en afdeling, hvis opgave var at varetage redning samt andre opgaver til søs.

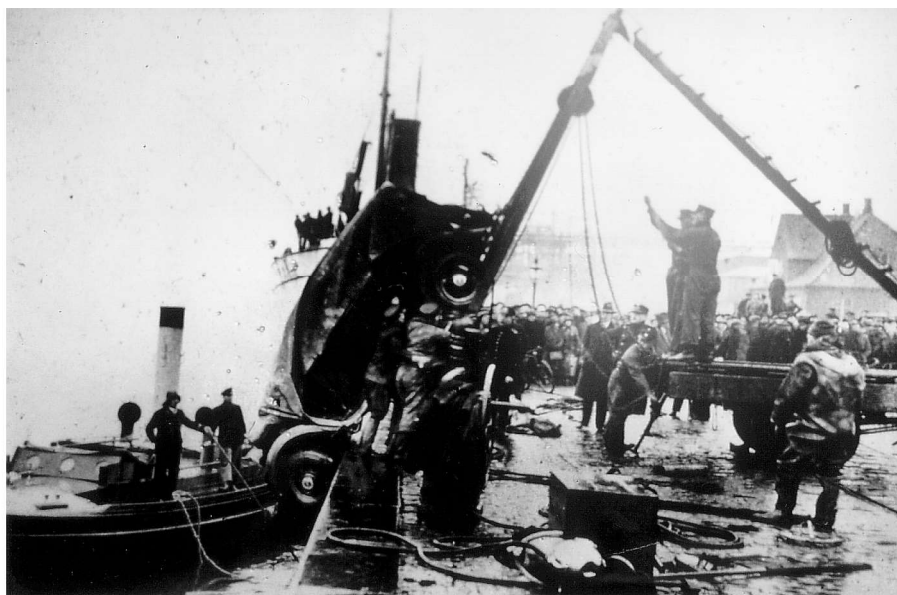
Inden for dykkertjenestens første redningsopgaver, kan der kort nævnes, at der i 1924 sank en galease i Aalborg havn. Dykkere og materiel fra Falck i København hævdede galeasen.

I 1926 kører en bil med fire personer i vandet ved Langeliniemolen. Afdelingen i København sender en dykker ned og bjærger bilen op.

Efter ulykken på Langeliniemolen i 1926 kom der flere tragiske ulykker med biler i havnen, og hermed ville korpset finde ud af hvordan man kunne komme ud af en bil der lå i vandet. Fra bogen "Falck rykker ud" af Poul G. Ernst og Kjeld Helweg-Larsen udgivet år 1939 gives der en god beretning af denne prøvelse af Carl Johan

Kull kaldt kylling.:

En aften kort efter hans ansættelse fik han at vide, at han næste dag skulle ud til Orlogsværftet, hvor der skulle foretages en prøve. - Og hvad er så det for en prøve ? spurgte han. - Bare en lille bagatel, svarede Perseren - du har jo nok lagt mærke til, at der i den senere tid er sket nogle uhyggelige bilulykker med vogne, der er kørt ud over bolværket og ned i havnen. Der er omkommet en del mennesker på den måde, og det ligger sandsynligvis til en vis grad i, at passagererne

Bjergning af bil ved Langebro København 1934

bliver så forvirrede under katastrofen, at de ikke foretager sig netop det, de skal gøre for at blive frelst. - og hvad er da det, de skal gøre ? Perseren ry-stede opgivende på hovedet.

-Ja, hvis vi var sikre på det, kunne vi jo bare fortælle dem det, men de døde har ikke kunnet skildre for os nøjagtigt, hvad der skete dernede på bunden af havnen. Derfor er det nu blevet bestemt, at vi skal sænke en bil med en mand i ned i vandet ude ved Orlogsværftet, for at han kan fortælle os alt, hvad der sker. Så kan vi bagefter belære folk om, hvordan de skal bære sig ad for at have størst chance for at slippe op. Det er så-mænd meget simpelt.

For Kyllingen var det nu ikke så simpelt. Han var endnu ikke i den grad indlevet i Korpset, at de forskellige "tilfælde", man kom ud for, kun blev

betragtet som opgaver der skulde løses, mens der ikke blev spildt mange tanker på risikomomentet. Selvfølgelig vidste han, at selv de største farer kan blive en ren vane, så man slet ikke tænker over dem - men alligevel ! og sådan ligefrem sætte sig op i en bil, sætte fuld kraft på og lade den ryge ud over bolværket ned på 7-8 meter vand blot for at få vide, hvordan det føltes, og hvad der skete, det var da noget, der kunne spænde hans forventninger.

Da han næste dag kom ud på Orlogsværftet med det øvrige mand-skab, blev han dog hurtigt klar over, at slet så naturtro, som han havde tænkt sig eksperimentet, skulde det nu heller ikke udføres. Bilen var op-hængt i en kran, der kunne svinge den ud over vandet og sænke den ned, og redderen, der skulle gå ned med den,

Bil i havnen - et forsøg

havde allerede fået udleveret en "Ilt-dragt" og var ved at tage den på. Hanne ved bolværket stod der også en dykker i fuld udrustning, og han skulle gå ned samtidig med bilen for at komme manden til hjælp, hvis der skulle vise sig umuligt for ham at komme op ved egen kraft.

Det blæste og var temmelig koldt, og det var med en stille gysen, at Kyllingen så ud over havnens grågrønne vand. Det vilde blive en kølig omgang at gå helt til bunds i det !

Der var samlet mange interesserede for at overvære eksperimentet, og både autoriteterne og pressen var repræsenteret.

Nu var redderen færdig med at iføre sig "Iltdragten". Det var en slags iltindåndingsapparat med en svær slange, næsten så tyk som en kapel,

der førte op til munden og med klemmer lukkede fast for næsen. Slangen var i forbindelse med en iltflaske, der blev båret på ryggen, og der var en reguleringshane, så manden uden vanskelighed kunne tilpasse den iltmængde, der var nødvendig for hans naturlige og rolige åndedræt.

Snart var alt klart, og mens pressefotograferne sled i det, og de interesserede fagfolk stod med urene i hånden for at tage tid, satte redderen sig ind i bilen, der derefter blev hævet lidt op i kranen og svinget ud over vandet. Nu gik dykkeren også ned for at være på plads, når "det" skete.

Og det skete meget stilfærdigt !

Kranens kæder blev slækket, og med et højt plask ramlede bilen ned på vandoverfladen. Et øjeblik lå den og vuggede her - og så med et for-

svandt den kun efterladende sig en svag hvirvel på overfladen.

Hvad skete der nu dernede i det kolde vand ? og kunne redderen klare sig og slippe ud ? Ivrige øjne spejdede ud over vandet, men det eneste, man så, var boblerne fra dykkeren, der langsomt nærmede sig det sted, hvor bilen var sunket. Og stadig skete der ikke noget. Oppe på bolværket steg tilskuernes spænding sekund for sekund. Noget måtte der jo være galt, for nu var det da allerede længe siden, bilen var gået ned ! Man så på urene - rystede dem, lyttede til dem - jo, de gik, som de skulde, men viserne havde tilsyneladende slet ikke bevæget sig ! Var det da tiden, der var gået i stå ? Og så med et blev der uro ude i vandet - og der lå redderen og plaskede rundt for at orientere sig, før han med rolige tag svømmede ind mod bolværket.

- 27 sekunder, lød overassistentens stemme. - Ja - kun 27 sekunder havde det været for redderen at slippe ud af bilen og komme op til overfladen - men for tilskuerne havde tiden været lang som 27 minutter !

Det hele var gået ganske programmæssigt, og man havde høstet de erfaringer, man ønskede.

Hvad var der da sket ?

Redderen erklærede, at der

var såmænd ikke sket "noget særligt", men den forklaring vilde hverken journalisterne eller redningskorpsets ledere dog lade sig nøje med, og manden gav så en nøje beskrivelse af hele udviklingen.

Da bilen var kommet ned i vandet, havde den flydt et øjeblik, men vandet steg hurtigt og med stærkt pres op gennem bunden og fyldte efterhånden hele vognens indre. Den slingrede lidt, da den gled skråt nedad mod bunden, og samtidig løftede de indtrængende vandmasser alle hylder og puder op og hvirvlede dem rundt, så redderen havde haft vanskeligt ved at orientere sig. De syv meter vand over bilens tag dæmpede også lyset så meget, at han i de første sekunder kun havde kunnet skimte omgivelserne. Uhyggeligt så det ud med de store hylder og puder, der svømmede omkring ham som mørke skygger i det grønlig flimrende halvllys, men efter få sekunders forløb havde han dog

Undervisning på korpsets dykkerskole 1925

fået mere klarhed over stillingen, og samtidig havde hans øjne vænnet sig til lyset, så han nu så tydeligere. Han prøvede på at få døren op, men det viste sig meget vanskeligt. Vandpresset udefra holdt hårdt imod, og han opgav det hurtigt. På den måde vilde passagerer i en ulykkesbil ikke komme ud. Så satte han skulderen mod ruden og rykkede til, og det voldte ingen vanskeligheder at splintre glasset. Åbningen her var tilstrækkelig stor til, at han med lethed kunne komme igennem. Han stak først benene ud og skubbede sig så frem over dørkarmen - og et øjeblik efter fo'r han op gennem vandet, mens han så dykkeren vandre frem under sig som en mørk skygge, hvorfra der steg en række hvide, skinnende luftbobler op.

Og de mener altså, at passagerer i en forulykket bil også vil kunne komme op på den måde ? spurgte en af journalisterne.

- Naturligvis. Blot de ikke taber hovedet, men straks er klar over situationen og ikke spilder tid med at prøve på at rive dørene op. Ud gennem vinduerne - det er vejen.

De erfaringer, man havde høstet ved dette eksperiment, blev brugt til mange oplysende artikler i alle landets blade, og også ude i provinsen interesserede man sig så levende for forsøget, at det blev besluttet at gentage det i adskillige større byer rundt i hele landet.

Men til det var Kyllingen jo ikke med. Han havde nok at gøre hjemme på Hovedstationen. Endnu skulde han kun være "tredje mand" ved udrykningerne og bare se til.

NAUTIEK

STANDARD
DIVING
EQUIPMENT

Van Polanenpark
182, 2241 R W
Wassenaar, Holland.

Tel (+) 70 511 47 40
Fax (+) 517 83 96

De første danske frømænd

Georg Smidt-Jensen (Smidty)

Anden verdenskrig satte gang i brug af frømænd som led i både offensiv og defensiv krigsførelse. Herom vidnede en række artikler og litteratur i årene lige efter krigsafslutningen. Frømænds deltagelse i krigen, deres udstyr, uddannelse og selvfølgelig deres bedrifter var både facinerende og spændende.

I tidsskriftet "Folk og Værn" gengav kommandørkaptajn Münter en artikel fra US-bladet "All hands" med beskrivelse af udtagelsen af frivillige, deres hårde uddannelse og træning ved "Underwater Demolition Team", deres lette udstyr og dragter, deres kampmoral og opgaver. Især deres deltagelse i kystinvasioner og undervandsangreb på krigsskibe i havne eller baser.

I den engelske "Special Service Call" beskriver Patrick Pingle især Sydney Wollcoat's oplevelser som "Guinea-Pig" for frogman-uddannelsen og senere som professionel frømand i Royal Navy. Vigtigt var her hans beskrivelse af luft (ilt-)blandingen til brug i et sluttet kredsløb. Måske lige så vigtigt beskrivelsen af de ulykker forkerte blandinger kunne forårsage (F.eks. iltforgiftning).

C. G: Eglund bragte 3/3-1951 en artikel i det svenske tidsskrift

"Smidty" som kaptajnløjtnant på Kongsøre i 1951

"Konyakt med Krigsmakten": "Frømænd udenlands og i Sverige", hvor han især behandlede frømændstaktik og -anvendelse, samt forholdsregler vendt mod angribende frømænd. Jeg nævner disse tre artikler blandt en lang række andre, idet de var grundlæggende for vor viden om frømændslivet.

Overskriften i herværende artikel er nok ik-

ke helt korrekt, idet jeg tror, der i det civile Danmark havde været tilløb til "Let Dykning" f.eks. i form af svømmedyknings. Falck havde ganske givet været i gang, men i Søværnet var der ikke taget noget initiativ før 1951.

Valg af tjenestevej

Da krigen var slut, måtte vi i gang med opbygning af en fremtidens marine, dels på ruinerne af den tidligere dels med krigsefterladenskaber og erfaringerne. Der var opgaver og jobs nok at tage fat på. Jeg var sluppet nådigt, og helskindet gennem de "Fem forbandede år" og dens modstandsbevægelse, og efter af jeg som de fleste andre i Søværnet havde været igennem togter med minstrykning og oprydning, blev jeg i efteråret 1945 kaldt op til søværnets personalechef, orlogskaptajn Pontoppi-

dan, som spurgte, om jeg havde specielle ønsker om job i den kommende marine.

Det kom ikke bag på orlogskaptajnen, at jeg, som formodentlig mange andre, kunne tænke mig, at komme med i et kommende flyvevåben. Pontoppidan havde imidlertid en anden mening, så han gik over til at tale om mine (fremragende?) evner som sømand, og at Søværnet netop manglede sådanne etc. etc., hvorefter han gentog sit første spørgsmål. Da jeg ikke havde noget mod foretagender med fart i, antydede jeg MTB-våbenet. "Den er fin", sagde han "Men da vi ikke har MTB-ere, var det måske en ide at begynde med at lære om torpedoer", - og sådan blev det! I december 1945 meldte jeg mig ved søminevæsenets torpedosektion, hvis chef var orlogskaptajn Ulf Hertz, og som foruden den gamle kontorbygning omfattede en nybygget maskinhal på Holmen.

Tjenesten bestod i oplæring i torpedoens mekanik, - samt studier af taktisk og strategisk tilsnit.

Chefen for søminevæsenets torpedosektion orlogskaptajn Ulf Hertz

Det 3-benede kontrolltårn på Kongsøre Næs

Klargøring og indskydning af torpedoer

Som et andet positivt led i genopbygningen af torpedo-våbenet, blev der bevilliget og bygget en ny torpedoindskydningsstation på Kongsøre Næs til afløsning af den gamle indskydningsstation i Bramsnæsvig. På Kongsøre fik vi et højt, flot, trebenet kontrolltårn med tilhørende værksteder, kaserne og boliger, samt moderne udstyr så som kraftige motorbåde og "Mertrack" (små traktorer): Samtidig besluttedes det at udskifte vore gamle 45-cm torpedoer med tyske 53-cm. Indskydningsbanen var derfor længere og dybere og strakte sig tværs over Isefjorden, op mod Lynæs. Med passende mellemrum var banen forsynet med flydende gangbroer, hvorfra en gast kunne signalere torpedo-

ens passage ind til kontroltårnet, hvor vagthavende søofficer og ingeniør tog stilling til dens videre skæbne. Var skuddet i orden blev torpedoen slæbt ind til brohovedet, enten for småjustering eller sendt på lageret.

Men det hændte, at en torpedo gik på afveje enten i bund eller i siden, så man måtte prise sig heldig hvis den blæste sig i overfladen. Torpedoen er under indskydning (og senere magasinering og transport) ikke forsynet med spræng hoved, men med en vandfyldt forreste del, som når torpedoen har udløbet sin indstillede distance blæses tom, og torpedoen vil flyde op til (næsten) lodret stilling.

Værre er det, når torpedoen stikker næsen for dybt i havbunden og bliver hængende. Ofte vil der da kun være

Willy og Jørgen på "Mertrak".

mindre mængder af udsivende luft, og den kan være svær at finde. Lykkes det, må en dykker ned for at slå en ende på synderen.

Fra tungdykker til frømand

Som i de gode gamle dage flyttede praktisk taget hele torpedo-sektionens personale til Kongssø, for der at afprøve torpedoernes "drift" og stabilitet. Ved fejl og især bundgængere måtte der anvendes dykkere. Som i gamle dage omfattede det en særlig dykkerbåd med luftpumpe, lineholder og en såkaldt "Tungdykker". En ret så besværlig omstændighed at operere med.

En frømands lette udstyr og hurtige klargøring og ikke mindst hans større bevægelighed under vand, faldt naturligvis i øjnene. Tanken var derfor snublende nær, at gå over til sådanne dykkere i stedet for "Den tunge". - Chefen for Søminevæsenet gik med til at sende en ansøgning til kystflåden om ved dennes dykkerskole at få

Jørgen og Willy 1951

353

Afskrift.

Kystflåden
26. april 1951.
nr. 177
J. nr. D¹/1951

739
1951

R11
søminevæsenet.

Kystflåden har d.d. tilskrevet søværnskommandoen således:

"Vedrørende frømandsuddannelse.

Fra søminevæsenet (SMV) er kystflåden (KFL) blevet forespurgt, hvorvidt det ville være muligt i indeværende sommer ved KFL at uddanne et mindre antal af SMV.s personel som frømand til specialopgaver for SMV.

Ved KFL forefindes i øjeblikket noget materiel, der vil kunne anvendes til en rent indledende og interimistisk uddannelse, men da man mangler kendskab til bl.a. de formentlig ret betydelige krav i fysisk og psykisk henseende, der må stilles til det personale, der skal uddannes, vil den foreløbige uddannelse kun kunne omfatte udførelse af ret simple opgaver (f.eks. eftersøgning af torpedoer på læge vanddybder under iagttagelse af særlige sikkerhedsforanstaltninger).

KFL er af den opfattelse, at det vil være af betydning generelt at tage en sådan opgave op, og skal i denne forbindelse foreslå, at uddannelsen henlægges som en specialgren under dykkerskolen.

For imidlertid at erhverve et vist forhåndskendskab til uddannelsesmetoder m.m. skal KFL tillade sig at foreslå, at der gennem de danske marineattachéer søges fremskaffet oplysninger om frømandsuddannelsen, herunder bl.a.:

- 1) Udvalgelse af mandskab (fysiske og psykiske krav),
- 2) Materiel,
- 3) Uddannelsesplan (herunder opgaver),

således, at der senere eventuelt kan tages stilling til, hvorvidt det vil være af betydning at få uddannet en dykkeruddannet officer i udlandet med henblik på oprettelse af en særlig skole her."

Hvilket man herved ikke undlader at meddele SMV.

H. Nyholm.

H. Nyholm - Jensen

2/36

Brevet som blev starten på søværnets uddannelse af frømand

uddannet et mindre antal af søminevæsenets personel med anførte opgave for torpedosektionen: Hjælp ved indbjergning af tropedoer.

Kystflåden var indforstået med dette, og den 26. april 1951 kom der positivt svar (se kopi af brev side 19).

Udvælgelse og oplæring tager sin begyndelse

Derefter gik jeg i gang, dels med at finde det omtalte dykkergrej frem og forhyre en gruppe frivillige af SMV's personel. 6 minemekanikere meldte sig straks. Disse var Knud, Richard, Willy, Robert, Frede og Jørgen. Alle i alderen 23-25 år. Jeg selv var på det tidspunkt 33 år, men følte mig ikke for gammel til at gå i lag med de prøvelser og kontroller, som vi måtte igennem. Sammen med overlæge Zimsen ved Dykkerskolen og dennes chef planlagde vi en række prøver og undersøgelser, som kort fortalt omfattede: Dykker- og lægeundersøgelse på såvel Militærhospitalet som ved selve Dykkerskolen, elektrografundersøgelse på KMH, psykoteknisk prøve på Universitetet. Dertil kom træning og øvelse med Dräger-veste i dykkertank, svømmetræning i svømmehal, samt udendørs legemsøvelser og udholdenhedsprøver. Gennem hele april og en del af maj sled vi.

Efter gennemgang af disse ret krævende prøver, måtte det konstateres, at to af holdet måtte tages fra. Alle blev dog sendt til Kongsøre,

men jeg turde ikke tillade, at de to frafaldne deltog i den fortsatte dykkeruddannelse.

Sommeren igennem afprøvede vi det overladte grej og måtte bl.a. konstatere, at den dansk fremstillede dykkerdragt af svær gult stof ikke kunne bruges. Den var stor, upraktisk og i det hele taget uhandig, bl.a. giver den ikke let adgang til dykkeren for i en nødsituation at skaffe ham frisk luft (masken skrues fri).

Uddannelse og afprøvning

Torpedostationen med dens havn og strandomgivelser i det hele taget, var ideel til den begyndende uddannelse af "Danmarks første frømand". Vi dykkede oftest inde i selve havnen, idet det her var muligt at holde nøje

Chefen for Søværnet viceadmiral A. H. Vedel (tv), kong Frederik den 9 (im) og chefen for Søminevæsenet kommandør Fradsen (th) på inspektion

opsyn med dykkerne. Vi blev efterhånden eksperter i opsamling af værktøj og andet, som var faldet overbord fra brohovedet. Uden sønderlig besvær kunne vi være neddykket i en halv time eller mere.

Jørgen var den bedste og også den mest ivrige af holdet. Han håndterede maske, dragt eller vest ganske naturligt, men blev af en eller anden mærkelig grund generet af kulden på 6-7 m vanddybde. En fredag i august besvimede Willy i sin engelske dragt. Det lykkedes mig at få ham halet op på den lave badebro og befriet for masken. Han var blå i hovedet, men efter kunstig åndedræt kom han til sig selv. Vi fandt ud af, at han havde haft svært ved at slappe af og havde lukket for megen ilt ind i dragten. Efter den oplevelse var han utilbøjelig til at gå dybere end ca. 4 m.

Vi var efterhånden blevet så fortrolige med grejet, at vi kunne give en

hånd med ved søgning og bjærgning af tropedoer. Jeg forbød dog holdet at gå ned i uroligt vejr uden line, fordi det oftest var svært at holde følge-fartøjet i nærheden af, eller over, dykkeren.

En dag i slutningen af august lavede vi en del adskillelse og samling af det engelske sæt, dels for at afprøve dragten, men også for at finde ud af hvorfor Willy var besvimet. Jeg tog dragten på og steg ned i det dybere hul lige ud for affyringsrampen (ca. 15 m). Alt virkede perfekt, hvorfor jeg kunne meddele chefen, at vi nu kunne opfylde de ønsker til frømandshjælp ved torpedoskydningen, vi havde lovet.

Det var for øvrigt den sommer, jeg fik forbindelse med Jan Uhre, som hjalp mig med mangt et problem. Han var selv en erfaren svømmedykker og blev senere landskendt for både sine "bedrifter" og forfatterskab. Det var

De første danske Frømænd uddannet

Den danske Flaades første »Frø-mænd« er i de sidste Maaneder blevet uddannet paa Kongssøe Torpedostation ved Isefjorden. Seks Mine-mekanikere under Ledelse af Kap-tajnlejtant G. L. Smidt-Jensen indledede Forsøgene med at gennemprøve forskellige Typer Frømands-Udstyr, baade af engelsk, tysk og fransk Fabrikat. Sandsynligvis vide føres Forsøgene næste Sommer.

12/9-1951
Berl. Tid.

vendelsen af Aandedrætsapparatet forudsætter, at han hele Tiden trækker Vejret dybt og roligt, ellers kan den forbrugte Luft ikke naa at blive rensat for Kultveilte i de saakaldte Kalipatroner. Resultatet bliver, at den Luft, Manden indaander, bliver stadig mere iltfattig.

Arbejdet under Vandet er anstrengende og kræver en god Fysik. Derimod betyder det ikke saa meget om Manden er en fremragende hurtig svømmer, hvis han blot være

Artikel fra Berlingske Tidende 15. september 1951

Det engelske sæt

vist også ham der fik pressen til at skrive om, at Marinen skal have frømand. Flere af artiklerne bar præg af, at være taget fra KFL's skrivelse. Den 15/9-1951 bragtes således en rapportlignende artikel om frømands-uddannelsen på Kongsøre.

Dermed var de indledende skridt til dannelse af det senere så kendte og kongeligt bevågede Frømandskorps taget. Jeg fik desværre ikke chancen for at deltage videre i opbygningen af korpset, idet jeg skulle videre i brugen af torpedoer, bl.a. "torped-jagere utbildning" i Sverige.

Dokumentation af dykkerskolens historiske samling

Søværnet har en omfattende samling af historisk dykkeudstyr. Med henblik på at registrere og identificere dette udstyr har Dykkehistorisk Selskab sammen med Dykkerskolen fotograferet udstyret og efterfølgende identificeret så meget af udstyret som muligt. Den 12. december 1997 var identificeringen så langt fremme, at et sæt billedokumentation og registrering kunne overdrages Søværnets teknikinspektør kommandør B. Sloth-Larsen ved en festlig lejlighed på Holmen. Ved samme lejlighed overrakte chefen for dykkerskolen orlogskaptajn P. Bonde selskabet en Dräger lungautomat PA61/II i højglanspoleret messing, og chefsergent Suhr overrakte de originale kartotekskort angivende Søværnets indkøb af det første dykkerudstyr til selskabet.

Flere af udstyrsdelene er endnu ikke identificeret, og for andre skal identifikationen suppleres. Dette arbejde pågår nu på Dykkerskolen og i Dykkehistorisk Selskab.

Sven Erik Jørgensen overrækker dokumentationen til Søværnets teknikinspektør Kommandør B. Sloth-Larsen.

Udstilling på Marinemuseet i Aalborg

Umiddelbart efter selskabets start kontaktede direktør Per Eskildsen fra Aalborg Marinemuseum selskabet og foreslog et samarbejde omkring etablering af en særudstilling til markering af 150 året for indkøbet af Søværnets første dykkeapparat. Søværnet fik sit første dykkeapparat den 17. december 1847 og banede dermed vejen for udviklingen af såvel den militære som den civile dykning og dykkeruddannelse i Danmark.

Dykkehistorisk Selskab fandt ideen spændende, og der blev straks indledt et meget inspirerende samarbejde med Per Eskildsen omkring udstillingens opbygning. Efter mere end et halvt års forarbejde blev udstillingen åbnet den 3. oktober 1997 af stabschefen ved Søværnets Operative Kommando kommandør N. A. Bindner. Med ved åbningen var flere af de personer, virksomheder og institutioner, der har sat deres personlige præg på udviklingen indenfor dykningen i Danmark, herunder bl.a. repræsentanter fra Søværnets Dykkerskole, Søværnets Teknikskole, Frømandskorpset, Falck, Svitzer samt flere undervandsentreprenører og leverandører af dykkeudstyr.

Udstillingen er blevet muliggjort ved velvillig udlån af materiale fra bl.a. Søværnet, Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg, Falck, Multiscan Dykkerservice, Dräger Teknik, Carlsens Dykkercenter, Aquatic Marine og en lang række af selskabets medlemmer. Den Blå Avis og Hede-

Nielsens Familiefond har velvilligt sponsoreret udstillingen.

Udstillingen giver ved hjælp af dykkemateriel, plancher og billeder museets gæster et indblik i udviklingen indenfor dykningens historie før og efter 1847.

Udstillingen indeholder bl.a. følgende komplette dykkeudstyr: Tungdykker 1920, sportsdykker med trykluftapparat 1956, sportsdykker med iltapparat 1962, dansk kampfrømand 1965, dykker med trykluftapparat 1975, Dräger tungdykker DM220 1979, minedykker med blandingsgas-

Kommandør N. A. Bindner (tv) åbner udstillingen. Direktør Per Eskildsen (th)

apparat DC55 1985, erhvervsdykker 1997 og sportsdykker 1997. I en særlig afdeling udstiller Falcks dykkerafdeling forskelligt udstyr fra afdelingens start og til i dag. Endvidere er der udstillet 6 iltapparater / rebreathers. Det ældste apparat er et ombygget Siebe Gormann "Proto" fra før 2. verdenskrig og det nyeste Drägers rebreather Dolphin.

Af det helt gamle udstyr skal nævnes Søværnets gamle åbne hjelm fra ca. 1847 og den første demand ventil (lungeautomat) udviklet til dykning af den franske mineingeniør Benito Rouquayrol og den franske søløjtnant Auguste Denayrouze. Apparatet der kaldes Rouquayrol-Denayrouze apparatet blev patenteret i 1866.

Dekompressionstanke er repræsenteret ved Søværnets gamle dekompressionstank fra 1902, der blev anvendt op til 1990, Siebe Gorman 1-mandskammer og Drägers Duocom og teleskopstank.

Udstillingen vil være åben indtil den 31. marts 1998, og vi opfordrer alle medlemmer til at besøge udstillingen.

SEJ

Besøg på Holmen

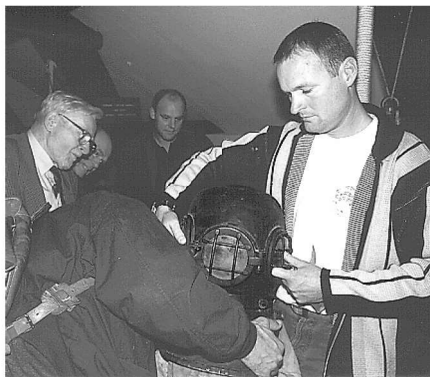
Søndag den 28. september 1997 åbnede Søværnets Dykkerskole og Søværnets Minørtjeneste dørene for selskabets medlemmer. Det blev til en spændende dag for de 29 af selskabets medlemmer, der havde taget imod indbydelsen. Seniorsergent Peer Haagerup bød velkommen og orienterede om Dykkerskolens uddannelser. Orienteringen blev afsluttet med en livlig debat omkring dykkersikkerhed, hvilket ikke mindst skyldes de alt for mange ulykker i år. Herefter viste Peer og Bo Vallentin Nielsen rundt på skolen, hvor bl.a. uddannelsesfaciliteterne, dykketanken, dekompresionstanken og sidst men ikke mindst dykkerskolens særdeles interessante historiske samling blev studeret grundigt. Samlingen er smukt arrangeret i et loftsrum på Dykkerskolen. En behagelig duft af tjære i rummet understreger det maritime miljø. Samlingen rummer tung- og letdykkerudstyr fra midt i 1800-tallet og frem til i dag. Der er samlet et stort udvalg af tungdykkerhjelme, ubådsopstigningsveste, ilt- og blandingsgasapparater, trykluftapparater, dragter, værktøjer og forskellige andre historiske effekter.

Efter rundvisningen på dykkerskolen, hvor vi kunne have brugt meget mere tid, var der rundvisning i Søværnets Minørtjenestes modelsamling. Samlingen indholder stort set alt, hvad hjertet kan begære inden for våben til undervandskrigsførelse. Minedykker Kent Larsen viste rundt blandt våbnene, som alle har tilknytning til Søværnets ansvarsområde.

Det kunne konstateres, at opfindsomheden har været stor, ved udvikling af mange af våbnene, eksempelvis kan nævnes minen der er udformet som et periskop, og beregnet til at sænke skibet der opdager periskopet og forsøger at vædre "ubåden".

Arrangementet sluttede af med frokost ved minedykkerne, hvor snakken gik livligt over smørrebrød, snaps og øl.

Tak til Søværnets Dykkerskole og Minørtjenesten for en spændende og lærerig dag. SEJ

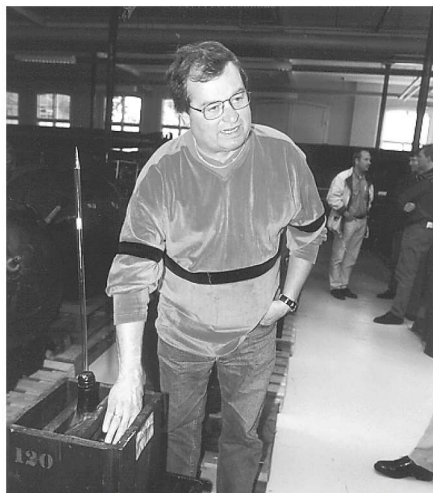

Peer Haagerup med "den gamle hjelm"

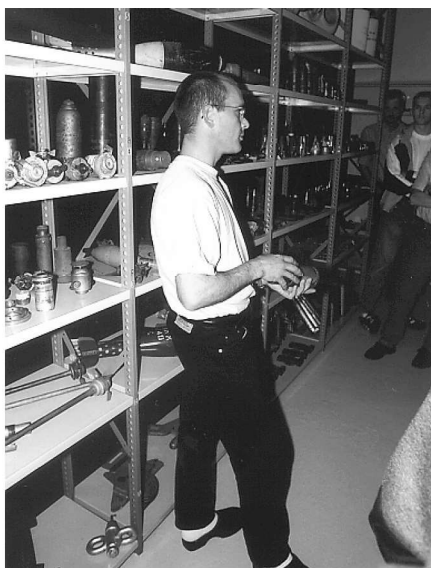

*Jan Uhre med svømmefinne model
Jan Uhre*

*Paul Erik Christensen ved dansk sø-
mine anvendt ved Broager 1864*

*Kent Larsen gennemgik flere "snedi-
ge" ammunitionsstykkers funktion*

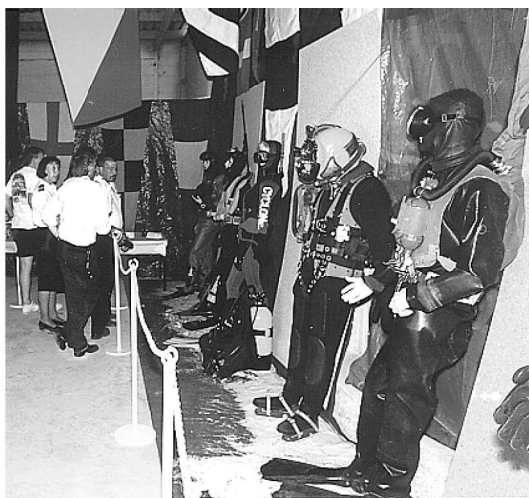

*Bo orienterer om dekompressions-
tankens indretning og anvendelse.*

Ebeltoft Maritime Dage

I weekenden 8. - 10. august 1997 var der fest i Ebeltoft. Ebeltoft Maritime Dage løb af stablen. Ebeltoft Marineforening og Dykkehistorisk Selskab bistået af Hoveddepot Dråby havde opbygget en dykkehistorisk udstilling i Marinestuens fremtidige skydebane. Selskabets plancher præsenterede dykkehistorien fra midt i 1500-tallet og til i dag, og på 7 mannequindukker blev komplette udstyr fra ca. 1950 til i dag præsenteret. Minedykkerne fra Hoveddepotet havde i udstillingsområdet et display af deres arbejde omfattende bl.a. Aga's ACSC blandingsgasapparat og det øvrige antimagnetiske og støjsvage udstyr, som minedykkerne anvender.

Til udstillingen var der blevet designet en plakat, som Den Blå Avis velvilligt havde sponsoreret trykningen af. Udstillingen kæmpede hårdt med strandene om publikums gunst, en kamp der med mere end 30° i skyggen ikke var lige. SEJ

Donationer

Jesper Mørck, Risskov, La Spirotechnique opstigningsvest fra ca. 1980. Erik Mikkelsen, Uggelbølle, Dräger PA60 og Villy Arp mellemstykke og flaskestel. Peter Nielsen, Mårslet, Villy Arp flaskeventil, AGA Divator 2x7 l ca. 1975 og Dräger I l iltflaske. Orla Jacobsen, Gentofte, Diverse udstyr heriblandt Dräger Delphin automat fra 1954 samt en samling dykkelitteratur og arkivmateriale fra sportsdykningens start i 50'erne. Aquatic Marine A/S, Århus, en kasse med reservedele til flaskesæt og lungeautomater, heriblandt

mindst tre PA61/II Dräger lungeautomater. Bent Pauli Madsen, Ringkøbing, diverse dykkeudstyr heriblandt blystøvler og bælte til Dräger PL68 letdykkeudstyr. Flemming Petersen, Dragør, Scott Hydro Pack helmaske 1954. Finn Jensen, Aalborg, Dräger PA38 Bocamat, PA61/II, Fenzy vest, Dräger PVC seletøj samt adskillige reservedele. Erik Høj, Horsens, 250 kr. Chefsergent Suhr, originale kartotekskort angivende Søværnets indkøb af det første dykkerudstyr. Selskabet vil hermed takke gerne.

Nye medlemmer

Selskabet byder hermed de nye medlemmer velkommen:

Andersen, Bent, Tungdykker	Køge
Andersen, Lisbeth R., Sygehjælper	Lystrup
Ahrenkiel, Jens, Læge	København Ø
Broge, Thomas, Studerende	Odder
Carlsens Dykkercenter A/S	Nørresundby
Christiansen, Ulrik, Dykkerinstruktør	Snekkersten
Den Blå Avis, DBA Research - Diving Division	Århus
Didriksen, Jens, Dykkerinstruktør	Tranbjerg
Dräger Teknik A/S	Herlev
Ellegaard Frederiksen, Hans, Konsulent	København Ø
Emborg, Per, Låsesmed	Skanderborg
Gladsaxe Sportsdykkerklub	Gladsaxe
Hagemann, Lars, Montør	Århus C
Hansen, Anders Peter, Dykker	Haarlev
Jacobsen, Orla, Distriktsmester	Gentofte
Jensen, Bjarne T., Maskinmester	Ebeltoft
Jørgensen, Morten, Studerende	Sabro
Leen Friis, Jimmy, Vulkanisør	Skanderborg
Madsen, Bent Pauli, Dykker	Ringkøbing
Mikkelsen, Erik, Automekaniker	Rønde
Nautiek v/Jan de Groot	Holland
Olsen, Bent, Fiskeskipper	Ebeltoft
Pedersen, Ingo, Minedykker	Kærsholm
Plasche, Alex L. H., Pensioneret officer	København N
Pontoppidan, Henrik, Fotograf	Odense
Svendsen, Ronald T., Dykker	Holte
Sørensen, Tommy, Kleinsmed	Skanderborg
Søsport Import v/Andre Sadler	Åbyhøj
Søværnets Taktik- og våbenskole	København K
Thomsen, Birger, Marinearkæolog	Frederiksberg
Woetmann, Carsten E., EDB-koordinator	Sabro

DYKKEHISTORISK SELSKAB

Dykkehistorisk Selskab er stiftet i Ebeltoft den 17. november 1996 af en bred kreds af dykkeinteresserede fra såvel erhvervs- som rekreativ dykning.

Dykkehistorisk Selskab har til formål, at arbejde for bevarelsen af vor dykkehistoriske arv indenfor den erhvervsmæssige, videnskabelige, militære og rekreative dykning.

Endvidere i videst mulig omfang, at søge at identificere, registrere, bevare og vedligeholde genstande og arkivmateriale, der vedrører dykningens historie, eller senere kan blive af historisk interesse, samt at formidle viden herom.

Selskabets vil søge at samle interesserede fra alle dykningens områder til en fælles indsats for at bevare vor dykkehistoriske arv og danne ramme om dykkehistoriske studier, drøftelser og aktiviteter, samt være ramme om et socialt samvær mellem dykkehistorisk interesserede.

Selskabet er tilsluttet det internationale selskab: The Historical Diving Society.

Formand:

Paul Erik H. Christensen
Sjællandsvej 2
8400 Ebeltoft
Tlf.: 86 346049

Næstformand:

Mads Gulløv
Nivå Stationsvej 3
2990 Nivå
Tlf.: 49 143486

Kasserer:

Gunnar Broge
Tværgade 7
8300 Odder
Tlf.: 86 544380

Sekretær:

Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro
Tlf.: 86 948509

Bestyrelsesmedlem:

Philip Nathansen
Fridtjof Nansensvej 32
8200 Århus N
Tlf.: 86 168297